

Cumhuriyet Kadınları Derneği
Genel Merkezi
Bayındır 1 Sokak 15/20 Kızılay/ANKARA
Tel: (312) 432 20 61

03.12.2019

**5 Aralık Türk Kadının Seçme ve Seçilme Hakkının Yıldönümü ve Derneğimizin kuruluşunun
22.Yılı Kutlu Olsun**

Türk Kadının Avrupa'nın, dünyanın onlarca ülkesinden, onlarca yıl önce kazandığı Seçme ve Seçilme Hakkının yıldönümü olan 5 Aralık tarihi, aynı zamanda Cumhuriyet Kadınları Derneğimizin de kuruluş yıldönümüdür. 5 Aralık tarihi derneğimizin kuruluş günü olarak özellikle seçilmiştir. Aslında bir kadın devrimi olan, Türk Kadını Cumhuriyetin öznesi yapan, Cumhuriyet Devrimlerinin en önemlisi Kadınların Siyasal Haklarının verildiği yasal düzenlemedir. 5 Aralık 1934

Bu yasal düzenleme; ülkemizde Demokrasi, Eşitlik ve Kadının İnsan Hakları açısından çağ atlatan bir Devrimdir.

Tüm bunların bilinciyle her yıl 5 Aralık tarihini, kuruluşumuzu ve Siyasal Haklarımızı kazanışımızı şevkle aynı zamanda buruk bir sevinçle kutluyoruz. Çünkü yasalardaki siyasal haklarımız 85 yıl geçmesine rağmen yaşama geçmedi. Seçmen olarak bu hakkı kullanabiliyoruz, hiçbir engel yok. Hatta teşvik var. Siyasal partiler, iktidarlar kadınların sadece seçmen olarak yasal haklarını kullanmalarından son derece hoşnutlar. Ancak seçilme hakkını kullanma konusunda tam tersi bir tutum sergiliyorlar.

Atatürk'ten sonra yerel ve genel parlamentolarda kadınların birdenbire yok olduğunu görüyoruz. Bunca yıl sonra meclislerimiz hala Erkek Egemen Meclislerdir. Yerel parlamentolarda durum daha da kötüdür. Hiç kadın üyenin olmadığı meclislerimiz var.

Kadınların siyasal haklarını bizden onlarca yıl sonra alan pek çok ülke bizi fersah fersah geçti. Kadın hakları özellikle de kadının siyasal hakları konusunda uluslararası tüm sözleşmelere taraf olmuş, imza atmış hatta Anayasasına pozitif ayrımcılık ilkesini bile koymuş ama kadınlarına seçilme hakkını eşitlikçi bir biçimde yaşama geçirmemiş bizden başka bir ülke yoktur.

Kadının insan haklarının ve bu bağlamda siyasal haklarının yasalarda yer almasının yeterli olmadığını bunca yıllık deneyimden sonra gördük, anladık. Önemli olan bu hakların kullanılabilmesidir. Yani yaşama geçmesidir. İşte 85 yıl sonra geldiğimiz yer bir arpa boyu yol alamayışımızdır.

Yaşadığımız gerçek; hala erkek meclisler, göstermelik oranda kadın temsilciler. Aynen "Vitrin Süsü" deyiminin göstergesi. Hala kadınların ve onların çocuklarının kaderini, geleceğini, erkek çoğunluklu meclisler belirliyor.

Nüfusun yarısını oluşturan biz kadınlar, karar verici meclislerde ancak sembolik olarak yer alıyoruz. Siyasette kadınların kaderi erkeklerin iki dudağı arasında. Seçiciler ve liste yapıcılar hep erkek. Nadir sayıdaki kadın seçiciler de aslında erkek egemen siyasetin hizmetkârlarıdır. Listelere kendilerine söylenen erkekleri yazarlar. Hepsini tek tek biliyoruz ve asla affetmiyoruz. Ülkemizde cinsiyet ayrımcılığının en ağır biçimde yaşandığı alan siyasettir. Kadınların siyasal haklarının gaspı, tüm haklarının ihlaline, gaspına neden olmaktadır. Günümüzde kadınlar bırakın siyasal haklarını, birincil insan hakkı olan yaşam haklarının peşine düştüler. Kadın cinayetlerindeki artış bir kadın kırımına gelmiştir.

Bu yakıcı sorunun çözümü kadının siyasal katılımındadır. Yerel ve genel parlamentoların yarısı kadın olursa bu sorunun derhal çözüldüğünü görürüz. Tüm erkek siyasetçilere, karar vericilere buradan sesleniyoruz ki kadınların eşit siyasal katılımı olmadan demokrasi olmaz! Ülkenin yakıcı sorunlarını kadınlar olmadan çözemezsiniz, kadınların eşit siyasal katılımını sağlamadan biz demokratiz diyemezsiniz, demokrasi sözünü ağzınıza bile alamazsınız. Kadınların siyasal haklarını kullanabilmeleri bir eşitlik mücadelesi değildir. Aslında bir demokrasi mücadelesidir. Nüfusun yarısını oluşturan kadınlar aynı oranda mecliste ve karar verici konumda olmalıdır.

Bütün yurttaşlarımıza sesleniyoruz: Kendinizin, gelecek nesillerimizin gerçek bir demokraside yaşamasını istiyorsak Kadınların siyasal katılımını sağlamak için mücadele edin. Bize destek olun. Tüm insan hakları mücadelesi aktivistleri, tüm “demokratım” diyenler lütfen özeleştiri yapın. İdealleri, ilkeleri doğrultusunda kadının eşit siyasal katılımı için ben ne yaptım sorusunu kendinize sorun. Sorun ve başınızı öne eğin! Kadınlardan özür dileyin.. Hiçbir şey yapmadınız. Bundan böyle ne demokratım nede insan hakları savunucusuyum diyemezsiniz. Bu unvanları hak etmiyorsunuz. Hak etmek için kadının siyasal haklarını yaşama geçirmek için mücadele edin. Kadınların seçilme hakkını kullanabilmelerinin önünde bir dizi engel vardır. Çözümü içinse de tek bir yol vardır, o da cinsiyet kotasını yaşama geçirmektir.

Buradan tüm siyasi partilere sesleniyoruz. Tabii ki öncelikle Atatürk'ün kurduğu CHP ye ve yaptırım gücünü elinde tutan iktidar partisi AKP ye en kısa zamanda Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Kanununda gerekli değişiklikleri yaparak eşitlikçi cinsiyet kotası için yasal düzenleme yapın. Yaşama geçmesi için politika üretin.

Biz kadınlar siyasette karar verici, yasa yapıcı oranlarda var olursak kadın cinayetlerini de engelleriz, sizlerin bir türlü düzeltilmediği ekonomiyi de düzeltiriz, ülkenin tüm yakıcı sorunlarını da çözeriz. Şunu hatırlatmak isteriz ki dünyada yüzyıllardır süren Kadın hakları Mücadelesinde ilk talep edilen hak Siyasal Hak olmuştur. Bu konudaki ilk yazılı belge 1791 tarihli Fransız “Kadın Yurttaş Beyannamesinde” yer alır. Fransız kadını “madem erkekler gibi giyotine gidiyorum, erkekler gibi benimde oy hakkım olmalı” demiştir. Bu talebin bedelini giyotinde can vererek ödeyen Fransız Kadını siyasal haklarını bu beyannameden 154 yıl sonra ve Türk Kadınından da 11 yıl sonra kazanabildi. Dünyadaki ilk kadın örgütlü Kadın Hakları Mücadelesini canları, kanları pahasına veren İngiltere deki Suprajet’ler de öncelikle oy hakkı talep ediyorlardı.

Cumhuriyet Kadınları Derneği olarak, Türk Kadınına Siyasal Haklarını veren ulu önder Mustafa Kemal Atatürk’e, Tunalı Hilmi Bey’e, Türk Kadınlar Birliği kurucu Başkanı Nezihe Muhittin Hanımefendiye, Atatürk'ün eşi Latife Hanımefendiye ve 1934 Meclisinde Kadınların

siyasal haklarının verilmesi, için oy veren tüm milletvekillerimize sevgi saygı ve şükranlarımızı yineliyoruz. Ruhları şad olsun.

Biz Cumhuriyet Kadınları Derneği olarak, kuruluş amaçlarımızın başında gelen Kadının Siyasal Haklarının yaşama geçmesi için mücadeleden asla vazgeçmeyeceğiz. Tüm Cumhuriyet Devrimleri gibi bu devrimi de gerekirse canımız, kanımız pahasına koruyacağız, geliştireceğiz, yaşama geçireceğiz...

Saygılarımızla.

Dr. Canan Aritman
Cumhuriyet Kadınları Derneği
Genel Başkanı